

M 292 289

Timothée de Fombelle

ALMA

VÍTR SE ZVEDÁ

BAOBAB

illustré par François Place

Malý kůň

Tucet mužů v dřepu pod stromy sleduje stopy v hlíně. Dlouho nic neříkají. Rozhrnují trávu, zkoumají otisky. Chtějí si ujasnit, kam stopy míří a komu patří.

Jsou podivně oblečení: kalhoty se zlatými prýmký, klobouky všemožných tvarů, kousky uniforem, které spolu vůbec neladí. Někteří mají přes ramena šál, vak nebo starou pušku, ale nad pasem mají většinou jen svou černou kůži, kůži ašantských bojovníků z kopců kolem Kumasi.

Nikdy nebyli tak daleko od domova. Jsou na cestě už velmi dlouho. Je pozdě. Večerní slunce si je našlo pod stromy.

Dva muži se pustí do řeči. Jeden je velmi mladý a velmi sebejistý.

Říká:

„Je to dongolský kůň.“

„To není tak jisté,“ řekne druhý. „Má na nohou podkovy jako koně bělochů.“

„Vím to jistě,“ řekne mladík chladně. „Je to čtyřletý nebo možná pětiletý dongolák s jedním lehkým jezdcem.“

„Nech toho, Awoši.“

„Chybí mu jedna přední podkova.“

Druhý muž se rozčílí. Je to náčelník a je o třicet let starší. Na hlavě má bílou napudrovanou paruku, která mu má propůjčovat vážnost. Jenže ta paruka je směšná. Stejně směšná, jako když ji nosí běloši u dvora ve Versailles nebo ve Vídni.

Však také ostatní muži raději stočí obdivný pohled zpátky k mladému Awošimu. Na levém předním kopytu skutečně chybí podkova. Teď, když to řekl, vidí to všichni. Ale jakým kouzlem zjistil věk koně, jeho rasu a váhu jezdce z pouhého pohledu na stopy v půdě a jejich hloubku?

„Dostaneme ho,“ pronese náčelník neochvějně. „Pustíme se za ním, až se setmí. A zatím se tady pod stromy trochu prospíme.“

Zvedne zrak mezi listí, aniž by zaznamenal stín nalepený na vodorovné větvi přímo nad ním, stín, který se snaží splynout s kůrou. Alma sotva stačila sklopit víčka a skrýt pronikavé bělmo očí.

Dnem i nocí se svým velkým lukem přehozeným přes rameno sledovala Mlžinu stopu. Když ji ztratila, nechala se vést vlastním tělem, až otisky nakonec zase našla. Nová schopnost, síla, která ji zaplavila, když opouštěla údolí Isája, ji nikdy neopouští. Vždycky ji dokáže vrátit na správnou cestu a pomáhá jí vysлідit potravu, když dostane hlad.

Občas sama sebe nepoznává. Její šípy zasáhnou i na sto metrů malé čejky poletující křížem krážem. Když Alma neloví, loupí ve spižírnách divokých zvířat. Dokáže rozpoznat vodu, kterou může pít, od té, která by ji zabila. V noci spí na stromech, ve dne odpočívá na vrcholcích skal, aby měla rozhled. Pak znovu vyráží na cestu.

Všimla si jich před pár hodinami. Jejich přítomnost zachytila ve vzduchu o dost dřív. Blížila se k nim po vysokých větvích, přeskakovala ze stromu na strom a listí se pod její vahou nepohnulo o moc víc než ve večerním vánku.

Teď se uvelebili v trávě přímo pod ní. Rozbalují rukama listy, ze kterých vytahují téměř průsvitnou hmotu. Jedí. Mluví mezi sebou jazykem, který Alma nikdy neslyšela. V letu zachytí a rozpozná pár slov: „dlouho“ a „únava“. Pochopila, že dosud nenašli, co hledají. Jejich klobouky spočívají vedle nich. V trávě se tak skví sbírka všemožných baretů, třírožáků a plstěných klobouků zdobených perím.

Mladý Awoši opřený o kmen stromu chvíli čistí pušku, pak přistupuje k náčelníkovi. Usedne vedle paruky, která připomíná bílé zvířátko podřimující vedle svého pána. Vyjde měsíc v úplňku. Slunce se ještě loudá. Awoši hledí beze slova do dálky.

Náčelník si zapálil malou dýmku z rohoviny.

Alma je v listoví přímo nad nimi.

„Jsme už na cestě celý měsíc,“ řekne Awoši.

„To je pravda.“

Tentokrát Alma rozumí všem slovům, která k ní dolehnou spolu s vůní tabáku. Je to jeden z jazyků, kterým se naučila od otce.

„Náčelníku,“ pokračuje Awoši, „já to nechápu. Pátráš po nich celé dny, a když najdeš koňské stopy, pustíš se špatným směrem?“

„Nepouštím se špatným směrem. Půjdu po těch stopách. Okoové se možná naučili zacházet s koňmi.“

„Náčelníku, jestli je nějaký Oko na koni, nemá cenu ho sledovat.“

Mladík ho oslovuje „náčelníku“, ale to je jediný výraz respektu z jeho úst. Jinak s ním mluví jako s děckem.

„Když za ním půjdeš,“ řekne Awoši, „narazíš na jediného muže. Ale když půjdeš opačným směrem k místu, odkud přišel, možná jich tam bude daleko víc. Musíme zjistit, kde mají hnízdo.“

Náčelník nervózně vyklepává popel z dýmky o kořeny stromu.

„Žádné hnízdo není,“ řekne.

Mluví velice potichu jazykem, kterému, jak se zdá, ostatní nerozumějí. Dává mladíkovi kázání.

„Awoši, to tys nás zavedl tak daleko. Kde jsou zajatci, které jsi nám slíbil? Nakonec nás ještě přivedeš do záhuby. Půjdeš po těch stopách s námi, to je rozkaz. Mnozí říkají, že Okoové už dávno vymřeli. Musíme se vrátit domů dřív, než dojdeme až na okraj světa.“

Společník hned neodpoví. Dál pozoruje obzor. Alma nad nimi, přitisknutá ke kůře stromu, se chvěje. Ať půjdou po stopách, nebo proti nim, na konci cesty narazí na ty, které má ráda...

„Poslyš,“ řekne měkce Awoši svému veliteli. „Když vydáváš rozkazy u nás doma ve vesnici, poslechnu tě a klidně bych pro tebe zemřel.“

„Tak to má být.“

„Ale tady, daleko od domova, je to, jako bych tvůj hlas neslyšel, jako by zůstal tam někde v dálce. Napínám uši a nic neslyším.“

Náčelník se k němu znepokojeně obrátí.

„Rozumíš, náčelníku? Mluvíš, a já tě přitom neslyším. Tak mě ještě jednou vyslechni. Hned teď si vezmu dva muže a povedu je východním směrem. Ty budeš pokračovat svou cestou. Ano, možná získáš jednoho zajatce. Prodáš ho na pobřeží. Rozdělíš si výdělek s osmi muži. Vydělá ti to na novou paruku, kterou budeš dělat ostudu svému lidu. Souhlasíš?“

Awoši nenávidí všechno, co hanobí jeho lid. V jeho hlase zaznívá hrdost Ašantů, kteří už celá staletí vládnou obrovskému území, a když budou chtít, můžou dát dohromady armádu o osmi tisících mužů.

Náčelník se pokusí vstát. Awoši ho zadrží.

„Ostatním proti mně nic neříkej. Pokud si budou muset vybrat, půjdou se mnou. Nechají tě tu samotného,“ řekne. „Dám ti dokonce dárek...“

Druhý muž s hrůzou vyhlíží, co ho čeká.

„Můj dárek na rozloučenou je, že teď vstaneš a hlasitě mi rozkážeš, abych se spolu s dalšími dvěma muži vydal vlastní cestou. Díky mně tak ostatní možná uvěří, že jsi pořád ještě jejich náčelník.“

Alma si všimne, jak starý muž váhá, jak si rozechvěle strká dýmku za opasek, jak se nakonec zvedne, sebere paruku a nakřivo si ji nasazuje. Poodejde a nakřáplým hlasem prohodí ke svým mužům pár rozkazů. Dva z nich se připojí k Awošimu. Ostatní je pozorují.

„Protože mě o to žádáš,“ pronese Awoši a vstane, „vydám se po stopě zpátky. Najdu poslední z Okoů.“

Udělá krok, uchopí do rukou náčelníkovu dlaň a pevně ji stiskne. S přehnanou vážností se ukloní, až na čele ucítí chvějící se prsty starého muže.

Alma pozoruje Awošiho a druhé dva lovce, kteří zamířili do údolí Isája. Těsně přitisknutá ke své větvi přemýšlí o výrazu „Okooové“, který právě slyšela. Pro ni to slovo znamená jenom „lidé“ a dosud označovalo jen jejich rodinu, protože nikdo jiný neexistoval.

Muži také mluvili o zajatcích. Mluvili o nich jako o ulovené zvěřině, která se nejí. Alma přemýšlí, k čemu to je, brát zajatce, když je nemůžete sníst ani si vzít jejich kůži, aby vám bylo teplo. Co s těmi, které chytí, dělají?

Naslouchá špitání mužů pod stromem. Podle všeho si docela potichu stěžují na svého náčelníka. Odchod tří lovců mezi ně zasel pochybnost.

Alma se neodvažuje pohnout. Kterým směrem se má vydat? Za Lamem, nebo do údolí? Myslí na rodiče a na Souma, kteří nevědí, že jsou v ohrožení. Doufá, že je útesy a trny ochrání.

Alma už se rozhodla. Lama neopustí. Vždyť kdo ho najde, když ne ona? Kdo ho přivede zpátky domů? Tady není žádný útes, žádná rokle, které by ho ochránily. Na své straně má jen Mlžin cval.

„Kůň...“

Teď zná další jméno pro zebra bez pruhů.

„Kůň.“

Pamatuje si, jak muži Mlhu nazvali. Uvelebená na stromě to slovo opakuje už potřetí a přitom jen bezhlesně pohybuje rty:

„Kůň.“

Čeká ji ještě hodně slov, která se bude muset naučit. Slova krutá i něžná. Některá slova by raději vůbec nikdy nepoznala.

Alma se zahledí na cestu, která ji čeká. Skrz listí stromu pozoruje plující měsíc. Tváří se, jako by už viděla, jak tam někde v dálce stojí ten malý kůň.